

คอกโค

หนึ่งในสถานที่อันเป็นแหล่งบ่มเพาะ หล่อหลอมนักเรียนฟาร์ม .. เกษตรกร
ผู้เลี้ยงโคนมต้นแบบ และเรื่องราวของควาบบอยไทยยุคแรก

ในอดีตฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์กมีพื้นที่กว้างใหญ่สมฐานะ ทั้งทุ่งหญ้า ป่าเขา และแหล่งน้ำ ที่ราบลุ่ม ที่ดอน และ ที่ราบเชิงเขา หากจะท่องเที่ยวด้วยฝ่าเท้าให้ทั่วถึงคงต้องใช้เวลาเป็นวันๆ จากผืนดิน ผืนป่า กว่าสามพันไร่ จากป่าโปร่ง ดงหิน และ พงไม้หนาม เปลี่ยนเป็นท้องทุ่งกว้าง และ แปลงหญ้า มากกว่า 1,400 ไร่ ใช้เลี้ยงดูโคนมน้อยใหญ่มานับพันนับหมื่นตัว พื้นที่ราบชายเขาและริมคลองปลูกสร้างอาคารบ้านพัก สำนักงาน โรงงาน โรงซ่อม บำรุง โรงเก็บวัสดุ โรงอาหาร และอื่นๆ แต่ที่ขาดไม่ได้และมีความสำคัญสำหรับการเป็นฟาร์มโคนม คือ คอกปศุสัตว์โค หรือ คอกโค บางคนเรียกว่า “คอกวัว” บางคนเรียก “โรงวัว” และยังมีบางคนถึงกับเรียกว่า “คอกงัว” หรือ “โรงงัว” ก็มี

ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับคอกโคบางคอกกระจายอยู่ตามเรื่องต่างๆ ใน “ย้อนอดีตแดนโคนม” บ้างแล้ว ในที่นี้คือรายละเอียดเบื้องต้นของคอกโคแต่ละคอกที่สมควรบันทึกไว้ เพราะเชื่อว่าปัจจุบันข้อมูลต่างๆ ของคอกโคคงไม่มีหลักฐานให้เห็นแล้ว เนื่องจากว่าข้อมูลดั้งเดิมของแท่งตัวจริงเป็นเพียงสมุดปกแข็งสีน้ำเงิน ขนาด 100 แผ่น เก่าๆ เล่มหนึ่ง เขียนบันทึกด้วยลายมือจากปากกาลูกกลิ้ง “BIG” สมุดเล่มนี้เคยเก็บอยู่ที่แผนกควบคุมพัสดุ ฝ่ายพัสดุและบริการ แต่นานมากแล้ว บทความเรื่องนี้เป็นเพียงสาระความรู้เล็กๆ ประเภท “รู้ไว้ใช่ว่า ใส่บาบ่กหาม” คือ รู้ไว้บ้างก็ดีไม่รู้ก็ไม่ใช่ไร ! เป็นการบันทึกไว้เพื่อให้ “ย้อนอดีตแดนโคนม” (ฉบับสมบูรณ์) มีความสมบูรณ์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เท่านั้น เริ่มต้นกันที่คอกโคประวัติศาสตร์ คอกแรก

คอกโค 1962 ... คอกโคประวัติศาสตร์คอกแรกของประเทศไทย เป็นอาคารฟาร์มที่ทันสมัยที่สุดในขณะนั้น ก่อสร้างโดยบริษัทคริสเตียนี แอนด์ นีลเซน [CHRISTEANI AND NIELSEN] จากประเทศเดนมาร์ก สร้างด้วยงบประมาณ 600,000.- บาท บนพื้นที่ขนาด 20 x 120 เมตร โครงสร้างและตัวอาคารเป็นไม้เนื้อแข็ง หลังคามุงกระเบื้องแดง ปลูกสร้างเป็นโรงเรือนยาวตลอดพื้นที่ กึ่งกลางอาคารเป็นโดมทรงสี่เหลี่ยมสองชั้น แต่เดิมเป็นแหล่งเสบียงอาหารและแร่ธาตุ ชั้นล่างเก็บวัตถุดิบและส่วนผสมอาหารโค ชั้นบนเป็นห้องผสมวัตถุดิบและแร่ธาตุ ติดตั้งเครื่องบดอาหารและไซโลสำหรับกักเก็บอาหารสัตว์ อาคารหลังนี้มี “ช่องโค” เป็นช่องๆ สำหรับแม่โคแต่ละตัว ยืนโรงอยู่ในช่องเป็นแถวหน้ากระดาน หันหน้าเข้าหากันจากกึ่งกลางคอกทั้งด้านซ้ายและขวาตลอดแนว จำนวน 160 ตัว

คอกโค 1962 .. เป็นคอกโคประวัติศาสตร์ ใช้เป็นสถานที่ทำพิธีเปิดฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์ก เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2505 นับเป็น **คอกโค 1**

การก่อสร้างคอกโค 2 และ คอกโค 3 ในสมัยฟาร์มโคนมยุคแรก เมื่อปี พ.ศ. 2505

คอกโค 2 ... สร้างบนพื้นที่ 920 ตารางเมตร โครงสร้างเป็นโรงเรือนชั้นเดียว ใต้ถุนสูง ด้านบนมีรางรองรับขี้วัว ปลูกด้วยไม้เนื้อแข็งตลอดแนวเป็นลูกกระนาบ ด้านล่างเป็นพื้นคอนกรีตเสริมเหล็ก โครงอาคาร เสา และส่วนประกอบเป็นไม้เนื้อแข็งทั้งหมด หลังคากระเบื้องลอนคู่ ค่าก่อสร้าง 600,000.- บาท เรียกว่า “คอกเรตเดน”

คอกโค 3 ... สร้างบนพื้นที่ 455 ตารางเมตร แบบเดียวกับคอกโค 2 ด้านล่างพื้นคอนกรีตเชื่อมต่อกันกับคอกโค 2 ค่าก่อสร้างเป็นเงิน 360,000.- บาท เดิมเรียกว่า “คอกเรตซินดี” หรือ RS

คอกโค 4 ... สร้างบนพื้นที่ 160 ตารางเมตร โครงสร้างแบบเดียวกันกับคอกโค 2 ทุกประการ เพียงแต่มีขนาดย่อมกว่า ค่าก่อสร้าง 100,000.- บาท

คอกโค 5 ... สร้างบนพื้นที่ 144 ตารางเมตร โครงสร้างเป็นโรงเรือนชั้นเดียว ไม้เนื้อแข็ง ทั่วหลังคาปูกระเบื้องลอนคู่ พื้นคอกเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ค่าก่อสร้าง 65,000.- บาท

บริเวณกลุ่มคอกโครีดนม รวม 4 คอก คอก 2 คอก 3 คอก 4 และ คอกที่ 5

คอกโค 6 ... สร้างบนพื้นที่ 380 ตารางเมตร โครงสร้างเป็นอาคารชั้นเดียวใช้ไม้เนื้อแข็งทั่วหลังคาปูกระเบื้องลอนคู่ พื้นคอกเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก มีรั้วกัน มีห้องกันด้วยไม้เนื้อแข็ง สำหรับเก็บอาหารสัตว์ ค่าก่อสร้างเป็นเงิน 180,000.- บาท แต่เดิมใช้เป็นคอกสำหรับโคเพศเมีย ที่ตัดไ้แต่ยังไม่ได้มีการผสมพันธุ์ เรียกกันว่า “คอกโคสาว”

คอกโคฟอพันธุ์ ... สร้างบนพื้นที่ 330 ตารางเมตร เป็นโรงเรือนชั้นเดียวเสาและโครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็ง มุงกระเบื้องลอนคู่ แต่เดิมภายในกั้นแบ่งเป็นคอกสี่เหลี่ยมโดยใช้ไม้เนื้อแข็ง ภายหลังเปลี่ยนเป็นท่อเหล็กกลม ขนาด 4 นิ้ว ด้านละ 8 คอก สองด้าน มีช่องทางเดินผ่านกลางพื้นอาคารเป็นคอนกรีต มีรางระบายน้ำ ค่าก่อสร้างครั้งแรกเป็นเงิน 150,000.- บาท

คอกลูกโค 1 ... สร้างบนพื้นที่ 260 ตารางเมตร เป็นโรงเรือนชั้นเดียว ใต้ถุนเตี้ย ยกพื้นด้วยไม้เนื้อแข็งปูเป็นร่อง ภายในกั้นเป็นคอกสี่เหลี่ยมขนาดเล็กด้วยไม้เนื้อแข็งทั้งหมด หลังคามุงกระเบื้องลอนคู่ พื้นล่างใต้ถุนเป็นคอนกรีต ค่าก่อสร้าง 157,000.- บาท

คอกลูกโค 2 ... สร้างบนพื้นที่ 240 ตารางเมตร เป็นโรงเรือนชั้นเดียว มุงสังกะสี พื้นคอนกรีต มีช่องทางเดินผ่านกลาง และมีรางอาหารตลอดแนว สองข้างช่องทาง รั้วกั้นคอกเป็นราวเหล็กล้อมรอบ และแบ่งเป็นคอกภายใน ค่าก่อสร้าง 30,000.- บาท

คอกวัวไทย ... เป็นคอกกลางแจ้งขนาดใหญ่ไม่มีหลังคา ใช้เป็นที่รวมฝูงวัวไทยก่อนการคัดแยก เพื่อทำทะเบียนประวัติ เรียกกันว่า “คอกวัวไทย” บางทีก็เรียกว่า “คอกคัด” หรือ “คอกคัดโค” ฟาร์มโคนมฯ มีคอกวัวดังกล่าวอยู่สองแห่ง คือ บริเวณปากทางเข้ามวกเหล็ก แต่การขยายถนน มิตรภาพเมื่อปี พ.ศ. 2532 – 2533 ทำให้คอกคัดแห่งนี้หายไป ส่วนคอกวัวไทย หรือ คอกคัดโคแห่งที่สอง สร้างขึ้นกลางทุ่งหญ้าบริเวณใกล้ตีนเขาตาแบ่น ลักษณะคล้ายกับคอกแรก แต่มีพื้นที่กว้างใหญ่กว่ามาก เสาและแนวรั้วที่ล้อมคอกเป็นฝีมือช่าง อ.ส.ค.และเหล่าควาบบอยไทย คอกคัดแห่งนี้สามารถรองรับ “วัวไทย” ที่ฟาร์มโคนมฯ กว้านซื้อรวมฝูงไว้หลายร้อยๆ ตัว

ปี พ.ศ. 2506 ฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์กได้กว้านซื้อแม่โคพันธุ์พื้นเมือง มาจาก จังหวัดนครราชสีมา สีคิ้ว ปากช่อง และพื้นที่ใกล้เคียงแถบจังหวัดลพบุรี ประมาณ 400 ตัว เพื่อนำมาผสมพันธุ์กับโคพันธุ์เรดเดนของฟาร์มในการปรับปรุงพันธุ์และคุณภาพการให้นม และเนื้อ โคพื้นเมืองฝูงใหญ่นี้ นับเป็นโคไทยฝูงแรกของฟาร์มโคนมฯ เรียกกันง่ายๆ จนติดปากว่า “วัวไทย” โดยนำไปเลี้ยงดูอยู่ในคอกกลางทุ่งหญ้าซึ่งสร้างขึ้นโดยเฉพาะ เป็นคอกกักกันกึ่งธรรมชาติ เพื่อความสะดวกในการดูแลอย่างใกล้ชิดเพราะวัวไทยทุกตัวในฝูงต้องผ่านการตรวจโรค ฉีดวัคซีน หรือตัดเขา เพื่อทำทะเบียนประวัติของแต่ละตัว

คอกวัวป่วย ... เป็นคอกขนาดเล็กสร้างบนพื้นที่ 70 ตารางเมตร โครงสร้างเป็นโรงเรือนชั้นเดียวไม้เนื้อแข็ง พื้นเป็นคอนกรีต หลังคากระเบื้องลอนคู่ ก่อผนังคอนกรีตสูง 1.5 เมตร กั้นแบ่งเป็น 4 ช่อง ค่าก่อสร้างเป็นเงิน 20,000.- บาท

คอกวงกลม ... เป็นคอกโควงกลมสมชื่อ ขนาดของคอกกว้างใหญ่มีลักษณะคล้ายไขดาว เหมือนเอารูปวงกลมสองวงมาวางซ้อนกันไว้ เส้นผ่าศูนย์กลางวงกลมรอบนอก 45 เมตร วงในประมาณ 37 เมตร โครงสร้างคอกโคเป็นโครงเหล็ก หลังคามุงสังกะสีทรงหมาแหงน กว้าง 4 เมตร เป็นวงรอบนอก พื้นที่วงกลมด้านในเปิดโล่งไม่มีหลังคา แต่ได้จัดสร้างอาคารทรงแปดเหลี่ยมบริเวณกึ่งกลางคอก แต่เดิมใช้สำหรับเก็บอาหารสัตว์และแร่ธาตุ พื้นคอกวงกลมเป็นคอนกรีตเต็มพื้นที่ ขอบนอกกรอบด้านเป็นรางอาหารโค เหลือช่องทางเป็นประตูคอกสำหรับการต้อนโคเข้าออก และการขนส่งลำเลียงอาหารสัตว์และเวชภัณฑ์

คอกวงกลมก่อสร้างขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2518 โดยมีมือช่างของ อ.ส.ค. เหตุผลเนื่องจากขณะนั้น อ.ส.ค.มีโคเพศผู้สำหรับเป็นพ่อพันธุ์เพียงพออยู่แล้ว แต่ยังมีโคเพศผู้ที่เหลืออยู่อีกจำนวนมาก ดังนั้นจึงได้มีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรที่มีวัวตัวผู้อยู่ในครอบครอง โดยการเลี้ยงไว้เป็นโคขุน เพื่อจำหน่ายเป็นโคเนื้อหรือทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โคเพศผู้เมื่อโตเต็มที่แล้วหรือมีขนาดและน้ำหนักพอเหมาะจะถูกส่งตัวไปยังโรงงานเนื้อของ อ.ส.ค. เพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ออกจำหน่าย สร้างชื่อเสียงให้กับ อ.ส.ค. เป็นอย่างมาก

นี่คือประวัติความเป็นมาของคอกวงกลม ปัจจุบันได้มีการซ่อมแซมปรับปรุงให้ใช้งานได้อีกเหมือนเดิม และหวังว่าคอกวงกลมจะคงอยู่คู่กับ อ.ส.ค. ต่อไปอีกนานเท่านาน

คอกเฮอรั้งโบน หรือ คอก HB ... มีชื่อเต็มๆ ว่า "HERRING BONE MILKING PARLOR" แปลกันตรงๆ แบบกำปั้นทุบดินว่า "คอกรีดนมก้างปลา" เป็นคอกรีดนม ที่มีลักษณะผิดชาวบ้านชาวช่องคอกอื่นๆ ดูผิวเผินคล้ายเป็นห้องแล็บหรือห้องทดลองมากกว่า แต่มันเป็นคอกรีดนมวัวที่ดูเหมือนว่าทันสมัย เป็นไอเดียประยุกต์จากต่างประเทศ คอกเฮอรั้งโบน สร้างเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2525 ลักษณะเป็นอาคารหลังคาทรงจั่วมุงกระเบื้องลอนคู่ พื้นคอนกรีต

คอกวงกลมก่อสร้างขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม 2518 โดยมีมือช่างของ อ.ส.ค.ทั้งหมด เหตุผลที่สร้างคอกวงกลมขึ้นเนื่องจากในขณะนั้น อ.ส.ค.มีโคเพศผู้ทั้งหมดเพียงพอแล้ว แต่มีโคเพศผู้ส่วนที่เหลืออยู่จำนวนมาก จึงได้ทดลองเลี้ยงโคขุนเพศผู้ที่ถูกตอนขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงได้สร้างคอกวงกลมเพื่อรองรับโคเพศผู้ดังกล่าว โคเพศผู้ที่ถูกขุนจนโตเต็มที่แล้วหรือมีขนาดพอเหมาะ จะถูกส่งไปยังโรงงานเนื้อของ อ.ส.ค. เพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ออกจำหน่ายเนื้อโคขุนของ อ.ส.ค.คุณภาพดีมาก รวมทั้งผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ทำจากเนื้อโค ดังนั้น เมื่อเข้าสู่ท้องตลาดจึงเป็นที่ยอมรับ

ภายในติดตั้งราวเหล็กเป็นช่องทางยาวสำหรับให้โคเข้าแถวเรียงเดียว สามารถตอนแม่โคเข้าแถวเรียงคิวได้ครั้งละ 12 ตัว ด้านซ้าย 6 ตัว ด้านขวา 6 ตัว ช้อนเหลื่อมกันประมาณครึ่งช่วงตัวทั้งสองช่องทางเพื่อรอการรีดนม มองดูแบบผู้มีจินตนาการก็คล้ายๆ แนวทางปลาตามชื้อคอกนั้นแหละ พื้นที่ตรงกลางระหว่างช่องทางที่วัวยืนทั้งซ้ายและขวาดัดตั้งเครื่องรีดนมแบบอัตโนมัติ สามารถรีดนมวัวได้ครั้งละ 6 ตัว คือ รีดจากแม่โคทีละด้าน นำนมที่ได้ไม่ต้องใส่ถังหิ้วไปชั่งน้ำหนักให้เสียเวลา เพราะมีขวดแก้วใสขนาดบรรจุ 27 กก. ติดตั้งอยู่กับเครื่องรีดจำนวน 6 ขวด ของใครของมัน ที่ขวดแก้วดังกล่าวมีเส้นบอกระดับปริมาณน้ำนมที่รีดได้จากแม่โคแต่ละตัวเห็นได้ชัดเจนช่วยให้ประหยัดแรงงาน เวลา และที่สำคัญอีกอย่าง คือ สามารถเห็นสิ่งผิดปกติของ น้ำนมวัวแต่ละตัวในขวดแก้วได้ เช่น ถ้าแม่โคที่รีดนมอยู่เต้านมอักเสบ หรือ เส้นเลือดฝอยแตก สีของน้ำนมที่ออกมาจะเปลี่ยนไปเพราะปนเปื้อนกับเลือดจากเต้านมวัว ชื่อ **เฮอริงโบน** ก่อนข้างจะยาวและเรียกยาก สำหรับลั่นชาวโคบาลทั้งหลาย ประกอบกับขวดแก้วดังกล่าว

มีลักษณะคล้ายๆ กับ SYRINGE หรือหลอดเข็มฉีดยาทั่วไป ผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มพนักงานรีดนมของฟาร์ม จึงได้ตั้งนิคมคอกเฮอริงโบนขึ้นใหม่อีกชื่อหนึ่ง กระชับและสั้น พวกเขาเรียกกันว่า “คอกหลอดแก้ว” ก็เก๋และเทไปอีกแบบหนึ่ง ชื่อนี้ก็เลยแพร่กระจายถูกใจคาวบอยไทยทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง คอกเฮอริงโบน ... จึงถูกเรียกว่า ... คอกหลอดแก้ว สืบต่อกันเรื่อยมา

คอกตำรวจม้า ... สร้างบนพื้นที่ 144 ตารางเมตร แต่เดิมเป็นโรงไม้เนื้อแข็งชั้นเดียว มุงสังกะสี พื้นคอนกรีต ค่าก่อสร้าง 12,000.- บาท หลังการสร้างเสร็จใหม่ๆ ได้ใช้เป็นบ้านพักพนักงาน ชั่วคราวอยู่ระยะหนึ่ง ต่อมา จึงมีการติดตั้งวางท่อน้ำประปา อ่างกักน้ำสำหรับโค และอ่างน้ำ

กลางแปลงหญ้า ต่อมาได้มีการปรับปรุงโดยการติดตั้งของโคขึ้น ปัจจุบันอยู่ด้านหลังของศูนย์ **O'LE** ฝึกอบรมการเลี้ยง โคนม อ.ส.ค. ใช้เลี้ยงโคเพื่อการสาธิตเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรมี

คอกกระต่าย ... ก่อสร้างบนพื้นที่ 180 ตารางเมตร เป็นโรงไม้เนื้อแข็งชั้นเดียว มุงสังกะสี พื้นคอนกรีต ในระยะแรกกันเป็นห้องๆ ด้วยเสื่อรำแพน ติดตาข่ายมุ้งลวดให้เป็นหอพักนักเรียนฟาร์มชั่วคราว ค่าก่อสร้างเป็นเงิน 25,000.- บาท คอกกระต่ายถูกลบออกจากพื้นที่เมื่อมีการก่อสร้างขยายถนนมิตรภาพประมาณปี พ.ศ. 2532 – 2535 ไม่มีแม้กระทั่งซากของอาคารหลงเหลืออยู่ คอกกระต่ายหายไปไม่มีผู้ใดได้เห็นอีก ตอนนี้อยู่ได้ยืนชื่ออยู่บ้างแต่ในไม่ช้าก็จะจางหาย จึงสมควรบันทึกเป็นประวัติศาสตร์ไว้

คอกหมู ... คือคอกปศุสัตว์เก่าแก่ที่สุดที่ถูกทอดทิ้งผุพังอยู่นานหลายสิบปี โรงเรือนหลังนี้สร้างขึ้นตั้งแต่พื้นที่นี้ยังเป็น “ด่านกักสัตว์” เมื่อกว่า 50 ปีก่อน ใช้สำหรับเลี้ยงสุกรโดยเฉพาะเป็นอาคารโรงเรือนก่อสร้างบนพื้นที่ 240 ตารางเมตร ขนาดกว้าง 8 เมตร ยาว 30 เมตร โครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็งทั้งหลัง เสาแต่ละต้นขนาด 8 นิ้วเก่าแก่แต่แข็งแรง หลังคามุงสังกะสี ในโรงเรือนแบ่งเป็นช่องตามความกว้างของช่วงเสาช่องละ 3 เมตร แยกเป็นสองฟากข้างมีทางเดินจ่ายอาหารผ่านกลาง ความกว้าง 1 เมตร ทั้งสองข้างทางเดินเป็นรางอาหารกว้าง 40 เซนติเมตร ปูกระเบื้องเคลือบสีเขียว

สมัยยังเป็นฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์ก ตั้งแต่ยุคแรกๆ จนถึง อ.ส.ค.ยุคต้นๆ

“คอกหมู” เคยถูกใช้เป็นคอกเลี้ยงโคหลายร้อยตัว ใช้เก็บหญ้าแห้งและอาหารสัตว์มาก่อน

ด้วยเหตุนี้จึงเรียกคอกโคคอกนี้ว่า คอกหมู

OLE

และเมื่อมีการนำเข้าโคจากต่างประเทศ อ.ส.ค.ก็ได้สร้าง “คอกหมู” ขึ้นมาใหม่เพื่อรองรับโคชุดดังกล่าว คอกโคใหม่สร้างขึ้นบริเวณด้านหน้าใกล้กับคอกหมูเดิม คอกหมูโรงใหม่เป็นคอกกว้างร่วมร้อยเมตรคู่ขนานกันสองโรง โรงหนึ่งมีโครงสร้างเป็นเสาเหล็กกลมขนาด 4 นิ้ว โครงหลังคาเป็นไม้เนื้อแข็งทรงหมาแหงนมุงสังกะสี พื้นคอนกรีตเสริมเหล็กกว้าง 4 เมตร ตลอดโรงเรือน มีรางอาหารและทางเดินกว้าง 1 เมตร อยู่ริมคอกด้านหน้า เป็นคอกแบบใหม่ชนิดเลี้ยงโครวมฝูง ไม่มีช่องโคเฉพาะตัวแบบคอกกรีดนม อีกโรงหนึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามขนานกัน ลักษณะโครงสร้างความกว้างยาวสูงใกล้เคียงกับโรงแรก ต่างกันตรงโครงหลังคาเป็นไม้เนื้อแข็งทั้งหมดรูปทรงสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ใช้นาสีเหลี่ยมขนาด 6 นิ้ว ทุกต้น บนพื้นที่ระหว่างคอกทั้งสองเป็นช่องทางกว้างประมาณ 4 - 5 เมตร ทางเข้าออกสำหรับรถแทรกเตอร์และเทลเลอร์เข้ามาจ่ายหญ้า นำแปลกตรงที่โรงวัวทั้งสองโรงสร้างคู่กัน ลักษณะใกล้เคียงกัน แต่กลับก่อสร้างไปคนละทรง โรงหนึ่งหลังคาทรงหมาแหงน อีกโรงหนึ่งหลังคาทรงสามเหลี่ยมหน้าจั่ว สันนิษฐานหาสาเหตุไม่ถูกจริงๆ โรงวัวทั้งสองดังกล่าวใช้เลี้ยงวัวอยู่หลายปี จากนั้นก็กลายเป็นโรงเรือนเพาะชำไม้ดอกไม้ประดับอีกหลายปี และบั้นปลายสุดท้ายมันถูกตัดเสาโยกย้ายยกออกไปใช้ที่อื่นทั้งแถบ ทิ้งไว้แต่ซากอันเป็นลานคอนกรีตและเสาไม้บางต้นตงได้แต่

“คอกหมู” น่าจะเป็นศาลาหรืออาคารเอนกประสงค์สำหรับหมู่บ้านนี้อย่างยิ่ง เพราะสภาพแวดล้อมและทิวทัศน์รอบข้างที่เป็นวนอุทยานและน้ำตกมวกเหล็ก สมควรอนุรักษ์ไว้ เพราะเกี่ยวข้องกับฟาร์มโคนมยุคแรกโดยตรงเต็มๆ ที่เดียว ... ทั้งหมดที่ยกขึ้นมากล่าวเป็นเพราะความเสียดายประวัติศาสตร์สำคัญชิ้นนี้

อ.ส.ค. ยังมีคอกคัดโค และที่ไม่ได้กล่าวถึงเนื่องจากการสร้างเพิ่มขึ้น ภายหลัง เช่น “คอกโคขุน” “คอกแม่พันธุ์” บริเวณหลังคอกลูกโค คอกพ่อพันธุ์ ที่แผนกผลิตน้ำเชื้อฯ รวมทั้งคอกโคที่สร้างขึ้นใหม่ริมเส้นทางไปคอกวงกลมอีกหลายคอก

ในยุคปัจจุบันจำนวนโคนมของ อ.ส.ค. มีน้อยกว่าในอดีตมากจนน่าเป็นห่วงเมื่อเห็น หลายคอกเกือบจะว่างเปล่าไม่มีวัวยืนโรงเป็นแถวเรียงรายลานตาเหมือนแต่ก่อน โดยเฉพาะ คอกโค 1962 พื้นที่ที่เคยพลุกพล่านเต็มไปด้วยความมีชีวิตจนบางครั้งถึงกับสับสนอลหม่าน แต่ปัจจุบันไม่ค่อยได้ยินเสียงกู่ก้องร้องถามของโคพ่อพันธุ์ เสียง มอ .. ม .. อ ตอบรับทอดยาวของ แม่โคยืนโรงบางตัว กับเสียงร้องเรียกหาลูกที่สอดแทรกด้วยเสียงอ้อน อ้อ แอ้..แอะ...แอ้อ...! ! ของลูกโคเล็กๆ ในคอกร้องหาแม่

คอกโคนมแม้อย่างคงอยู่ แต่สัมผัสเสียงที่บอกถึงชีวิตชีวากลับค่อยๆ จางลงไป สัมผัสเสียงเหล่านี้มีความหมายบ่งบอกความนัยบางประการ ถ้าปราศจากสัมผัสเสียงเหล่านี้เสียแล้ว ไม่ทราบว่าจะ .. สภาพของฟาร์มโคนมฯ แห่งนี้จะกลับกลายเป็นอย่างไร ?